UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Annales Ecclesiastici

Jncipiens à Juliano Apostata Jmperatore, perducitur vsque ad obitum Theodosii Augusti: continet annos XXXIV.

Baronio, Cesare

Coloniæ Agrippinæ, 1624

Iesv Christi Annus 376. Damasi Pap. Annus 10. Valentis 13. Gratiani 10. Valentin. 1. Imppp.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14548

Visual Library

IESV CHRISTI

Annus 376.

DAMASI PAP. Annus 10. VALENTIS 13. GRATIANI 10. IMPPP. VALENTIN. 1.

I. GRATIANVS VETAT CONVENTVS HÆRETICORVM.

CHRISTI annus trecenteſimus ſeptuageſimus ſextus Coſſ. Valente quintum & Valentiniano iuniore Impp. incipit. Ceſſit humanitas Gratiani anni huius Conſulatum ordinarium fratri, quem etiam Imperii collegam habere conſenſit, cum fratris primus annus notetur imperii, Gratiani vero menſe Auguſti decimus inchoetur, qui nouem ante cum patre regnarat. Ipſe vero probe intelligens nimia indulgentia patris permittentis Arianos in Eccleſia Occidentali pacifice agere, immo & Epiſcopatus gerere, vt vidimus de Auxentio tot annis Eccleſiæ Mediolanenſi incubante, aduerſante licet Damaſo Romano Pontifice, & aliis Orthodoxis Epiſcopis, hæreticos audaciores factos magno Catholicæ pietatis detrimento; ſancita lege vetans eos conuentus agere, à Fiſco vindicandum ſtatuit locum illum ſiue in ciuitate, ſiue in agro, vbi ad ſynaxim celebrandam conueniſſent. Eſt mentio eius inſtitutionis in reſcripto hoc anno dato ad Heſperium Præfectum Prætorio his verbis a:

a l. 4. de hæret. C. Theo.

II. *Olim pro religione Catholicæ ſanctitatis, vt cœtus hæretica vſurpationis conquieſcerent; iuſſimus, ſiue in oppidis, ſiue in agris extra eccleſias, quas noſtra pax obtinet, conuentus agerentur, publicari loca omnia, in quibus falſo religionis obtentu altaria locarentur. quod ſiue diſſimulatione Iudicum, ſeu profanorum improbitate contigerit, eadem erit ex vtroque pernicies*.... cætera deſunt. nam hæc mox ibi: *Dat. X. Kalend. Maij. Treuer. Valente & Valentiniano AA. Coſſ.*

III. IVDICVM IGNAVIA GENTILICIA SVPERSTITIO REVIVISCIT.

Porro eorundem Iudicum diſſimulatione non ſolum hæretici talia præſumpſerant; ſed & Gentiles quam ſub Valentiniano ſeniore Auguſto vſurpauerant ſibi licentiam idola colendi, ſuam ipſorum ſuperſtitionem exercere pergentes, eandem publicis quoque monumentis teſtatam relinquere auſi ſunt. Inueniuntur iſtiuſmodi audaciæ teſtes in antiquis inſcriptionibus ſemper loquentes, quæ huius anni Conſulibus notatæ habentur b in Romanæ Vrbis veteribus monumentis.

b Apud Smetium li. Inſcrip. pag. 10. n. 1.

DIS. MAGNIS

MATRI. DEVM. ET. ATTIDI. SEXTILIVS. AGESILAVS. ÆDISIVS. V. C. CAVSARVM. NON. IGNOBILIS. AFRICANI. TRIBVNALIS. ORATOR. ET. IN. CONSISTORIO. PRINCIPVM. ITEM. MAGISTER. LIBELLORVM. ET. COGNITION. SACRAR. MAGISTER. EPISTOLAR. MAGISTER. MEMORIÆ. VICARIVS. PRÆCEPTOR. PER. HISPANIAS. VICE. S. I. C. PATER. PATRVM. DEI. SOLIS. INVICTI. MITRÆ. HIEROPHANTA. HECATÆ. DEI. LIBERI. ARCHIBVCOLVS. TAVROBOLIO. CRIOBOLIOQ. IN. ÆTERNVM. RENATVS. ARAM. SACRAVIT. DD. NN. VALENTE. V. ET. VALENTINIANO. IVN. AVGG. COSS. IDIB. AVGVSTIS.

Sub iiſdem quoq; Conſulibus alia id genus inſcriptio ſic ſe habet, eodem die notata c:

c Apud eundem vbi ſupra. pag. 19. nu. 11

DIS. MAGNIS

VLPIVS. EGNATIVS. FAVENTINVS. V. C. AVGVR. P. V. B. P. R. Q. PATER. ET. HIEROCERYX. D. S. I. M. ARCHIBVCVLVS. DEI. LIBERI. HIEROPHANTA. HECATÆ. SACERDOS. ISIDIS. PERCEPTO. TAVROBOLIO. CRIOBOLIOQ. IDIBVS. AVGVSTIS. D. D. N. N. VALENTE. AVG. V. ET. VALENTINIANO. AVG. CONSS. FELICITER

ibidem hi verſus:

VOTA. FAVENTINVS. BIS. DENI. SVSCIPIT. ORBIS
VT. MACTET. REPETENS. AVRATA. FRONTE. BICORNES

At hæc non tam ob nominatorum Conſulum memoriam deſcripſiſſe voluimus, quam ad infelicia hæc tempora ſignificanda, quibus publicæ aræ diis dedicabantur, & ſacrificia in eiſdem immolabantur, impartita iam ſemel Valentiniani & Valentis Auguſtorum Imperii exordio cunctis gentibus facultate, vt quę vellet quiſque numina coleret: quod ſuo loco ſuperius diximus. Errant enim quam maxime, qui putant quæ ad finem carminis aduerſus Symachum Prudentius d habet, à parente Imperatoris illius, quem alloquitur, vetita fuiſſe ſacrificia: ad Valentinianum ſeniorem eſſe referenda. non enim Valentinianum iuniorem auctor alloquitur, ſed Honorium Imperatorem: vt manifeſtum ſit ipſum intelligere de eius patre Theodoſio, qui re vera omnia ſacra Gentiliũ aboleuit. In quem errorem nos etiam fidem ſecutos aliorum illapſos ipſi correximus. Permiſiſſe quidem Valentinianum ſeniorem, vt quam quiſque vellet religionem amplecteretur, eiuſdem Imperatoris aſſertione demonſtratum eſt ſuperius Imperii eius exordio, editi ab eo auctoritate reſcripti. Quod licet pluſquam ſatis ad certam aſtruendam fidem eſſe poſſit; accedit tamen his inſuper teſtificatio Ammiani diſertis verbis iſta firmantis, vbi ait e: *Poſtremo hoc moderamine Principatus inclaruit, quod inter religionum diuerſitates medius ſtetit: nec quemquam inquietauit: neque vt hoc coleretur, imperauit, aut illud: neq; interdictis minacibus ſubiectorum ceruicem ad id, quod ipſe voluit, inclinabat; ſed intemeratas reliquit has partes, vt reperit.* hęc Ammianus, ab ipſo, vt vides, plurimum commendata, quod ſuperſtitioni Gentiliciæ bene ceſſerit tanta facilitas Imperatoris: vt non veteres tantum frequentarentur ſacrificiis aræ, ſed & recentes erigerentur. Ex quo etiam fonte manauit, vt idem fineret in Occidente inter Chriſtianos quam quis vellet fidem amplecti, atque pro arbitrio hæreſes conſectari. Hinc videas Mediolani Auxentium ſecurum egiſſe, ipſumq; Valentinianum coniugium Arianæ fœminæ Iuſtinæ minime detrectaſſe. IV.

d Prud. aduer. Symmach.

e Ammia. l. 30.

VALENTINIANVS LIBERVM SINENS DEORVM CVLTVM A DEO PVNITVR. V.

At quam iſta ipſe conſulte, exitus declarauit. Duo enim filii, iidemque Auguſti, factione ac proditione Gentilium necati ſunt, Gratianus à Maximo, conſpirantibus cum eo Gentilibus Senatoribus, & Valentinianus iunior proditione æq; Gentilium laqueo ſtrangulatus: factumque eſt diuini libramento iudicii, vt transferetur Romanum Imperium in Theodoſium, qui deorum omniũ demoliretur cum idolis aras & templa, omneſq; hæreſes ſeueriſſimis propulſaret edictis. Vnde hæc ipſe conſiderans, cogor illud f Dauidicum vehementius inclamare: *Et nunc Reges intelligite, & erudimini qui iudicatis terram.* At iam quæ ſunt reliqua, proſequamur.

f Pſalm. 2.

Quod ad rerum Eccleſiaſticarum componendum ordinem ſpectat: ibidem Treueris Gratianus ad Epiſcopos ita reſcripſit g: VI.

Imppp. Valens, Gratianus & Valentinianus AAA. Artemio, Euridico, Appio, Geraſimo, & cæteris Epiſcopis.

g L. 23. de Epiſc. & cler. C. Theo.

QVID GRATIANVS DE IVDICIO ECCLESIASTICO.

Qui mos eſt cauſarum ciuilium, idem in negotijs Eccleſiaſticis obtinendus eſt, vt ſi quæ ſunt ex quibuſdam diſſenſionibus, leuibuſq; delictis ad religionis obſeruantiam pertinentia, locis ſuis & à ſuæ diœceſeos Synodis audiantur: exceptis, quæ actio criminalis ab ordinariis, extraordinariiſq; Iudicibus, aut illuſtribus poteſtatibus audienda conſtituit. Dat. XVI. Kal. Iun. Treuer. Valente V. & Valentiniano AA. Coſſ. grauiora namq; crimina, per quæ etiam pœna ſanguinis irroganda foret; per ſeculares Iudices exerceri ſiuerunt Epiſcopi.

Quod autem ad res Orientis pertinet: hæc ex Ammiano h collegimus; prodigioſo quodam motu, ſed nonniſi numine impellente, Hunnos vltra paludes Meoticas incolentes, in Alanos, qui Scythicas ſolitudines habitabant, VII.

h Ammia. li. 31.

BARBARI IN ORIENTE GRASSANTVR IN ROMANVM IMPERIVM.

tabant, irrumpentes ab illis repulſos deſcendiſſe in regiones trans Iſtrum, quas occuparant Gothi: Hi vero ſub Regibus Alarico & Fritigerne (Athanaricus autem ad tutiora loca confugerat) per legatos apud Valentem Imperatorem egere, vt Thraciæ ipſis darentur ad habitandum; ſpondentes ſe Romanis ſubditos fore, tutaturoſque fines Romani Imperii ab omnibus aliis barbarorum incurſibus. Permiſſi ſunt igitur magno Romani Imperii damno barbari Iſtrum tranſire: ſed & aliæ proximæ nationes ſe iiſdem adiunxere, tranſmiſereque & ipſæ Iſtrum Romanis licet inuitis. Meminit horum ſanctus Ambroſius barbarorum, & aliorum inter ſe confligentium, & quæ Ammianus pluribus chartis eſt proſecutus, ipſe his paucis abſoluit, vbi ait a: *Quanta enim prælia, & quas opiniones accepimus præliorum? Hunni in Alanos, Alani in Gothos, Gothi in Taifalos & Sarmatas inſurrexerunt. Nos quoque in Illirico exules patria Gothorum exilia fecerunt: & nondum eſt finis. Quæ omnium fames, lues pariter boum atque hominum, cæterique pecoris? vt etiam nos, qui bellum non pertulimus, debellatis tamen pares fecerit peſtilentia.* hæc Ambroſius. Quam autem immenſa, nempe vniuerſam Europam occupans, quam dira animalium peſtis iſta, & quomodo à Chriſtianis per ſignum Crucis facillime curaretur, quo tanto miraculo Gentiles ad Chriſti fidem conuerterentur: eſt elegans Ecloga Seueri Sancti Endeleichi Rhetoris, (huius meminit S. Paulinus Nolanus) vbi hæc poſt alia:

a Ambroſ. commen. in Luc. lib. 9. c. 21.

Buculus —— *Dic age Tityre,*
Quis te ſubripuit cladibus his Deus,
Vt peſtis pecudum, quæ populata ſit
Vicinos, tibi nulla ſit?

Tityrus.

Signum, quod perhibent eſſe Crucis Dei,
Magnis qui colitur ſolus in vrbibus:
Chriſtus, perpetui gloria numinis,
Cuius filius vnicus.
Hoc ſignum mediis frontibus additum,
Cunctarum pecudum certa ſalus fuit.
Sic vero Deus hoc nomine præpotens
Saluator vocitatus eſt.
Fugit continuo ſæua lues greges,
Morbis nil licuit. Si tamen hunc Deum
Exorare velis, credere ſufficit.
Votum ſola fides iuuat.
Non vllis madida eſt ara cruoribus,
Nec morbus pecudum cæde repellitur,
Sed ſimplex animi purificatio
Optatis fruitur bonis.

Buculus.

Hæc ſi certa probas, Tityre, nil moror
Quin veris famuler relligionibus:
Errorem veterem deffugiam libens.
Nam fallax & inanis eſt.

Tityrus.

Atqui iam properat mens mea viſere
Summi templa Dei. quin age, Bucule,
Non longam pariter congredimur viam:
*Chriſti & * numen agnoſcimus.*

* numina noſcimus

Ægon.

Et me conſiliis iungite proſperis.
Nam cur addubitem, quin homini quoque
Signum proſit idem perpete ſæculo,
Quo vis morbida vincitur?] hæc de peſte, ſigno

VIII. ſanctæ Crucis propulſari ſolita. Quod pertinet ad res bellicas, factum eſt, vt barbari, qui Iſtrum tranſierant, victus impio laborantes, graſſari cœperint in vicos & oppida, vnaque conſpirantes tentarent etiam ciuitates, prouocati ciuium contumeliis, & Lupicini in Thracia Romani Ducis exercitus auaritia atque perfidia. Qui aduerſus eos copias parans, vniuerſum Romanum exercitum barbaris ad internecionem ſubiecit; fuga vero ipſe ſibi conſulens, ad Marcianopolim proximam ciuitatem confugit: ſicque occiſorum Romanorum armis, barbarorum eſt armatus exercitus. hæc quidem hoc anno facta eſſe, ex eodem Ammiano auctore colligitur, profectionem vero Valentis Antiochia Conſtantinopolim contigiſſe anno ſequenti. Si autem tot tantaque fuſius ſcripta ſcire lector cupis, conſule Ammianum: licet & ipſe rerum immenſitate ſuperatus, nonniſi ſtrictim ſe hiſtoriam hanc perſecutum eſſe, teſtetur illis verbis: *Id lecturos obteſtamur, ne quis à nobis ſcrupuloſe geſta, vel numerum exigat peremptorum, qui comprehendi nullo genere potuit. ſufficiet enim, veritate nullo velata mendacio, ipſas rerum digerere ſummitates.* ita ipſe. Verum illud velim accuratius contempleris, quam æqua diuini penſata lance iudicii talia impius Imperator pati cogatur. Qui enim haud pridem (vt vidimus) ſanctos monachos ad militiam ſubeundam adigere conatus eſt, & renuentes militare necauit: incautus volens libenſque in Romanum ſolum hoſtes, per quos occideretur, adduxit: vt plane perſpicuo fuerit demonſtratum exemplo, nihil aliud eſſe piis ſanctiſque viris negotium faceſſere, atque eos perſequi, quam in Reipublicæ certam cladem hoſtes armare.

Ex recitata nuper auctoritate Ambroſii commentariorum in Lucam, qua bella tunc inter barbaros ingruentia narrantur; plane declaratur, ipſum tunc temporis eandem præ manibus habuiſſe lucubrationem. Iam ceſſetant Ariani ad tempus ſaltem, ipſeque Ambroſius in Eccleſia Mediolanenſi pacifice agebat; qui eo otio bene viſus ad eos commentarios conſcribendos vtiliter digneque ſtylum admouit. De pace enim, qua tunc ea potiebatur Eccleſia; hæc ipſe paulo ſuperius b: *En, inquit, tempus acceptabile, quo non hiemalibus perfidia caligantis pruinis annus riget, nec altis niuibus informis cruſta blaſphemia gelu durante concreſcit; ſed procellis ſacrilegii liberata, nouos fructus terra iam parturit. veteres præterit. Diſſenſionum quippe omnium procella deferbuit: cuncti ſecularis cupiditatis ardores, æſtuſque omnes, quibus Italiæ populus per Iudaicæ olim, Arianæ proxima ſeuitatis incendia coquebatur, ſereno iam ſpiramine temperatur. Sedata tempeſtas eſt, concordia nauigat, fides ſpirat: certatim nautæ repetunt fidei, quos reliquere portus, & dulcia patriis oſcula littoribus affigunt, liberatos ſe periculis, abſolutos erroribus gratulantes. Salue vinea tanto digna cuſtode,* &c. hæc S. Ambroſius, in memoriam reuocans quot fluctibus haud pridem ipſa Eccleſia Mediolanenſis, & tota ſimul Italia ex Arianorum procella fuerit agitata. Quæ quidem aura lenis pacem & tranquillitatem adducens, anno ſequenti ſpirare cœpit in Oriente, vt proxime dicturi ſumus.

IX. PAX MEDIOLANENSIS ECCLESIÆ.

b Ambroſ. comment. in Luc. lib. 9 c. 20.

Quo tempore hæc actitarentur (inquit Socrates c) *Euzoius, qui Antiochiæ Arianæ ſectæ Epiſcopus fuit, extremum vitæ diem confecit ad quintum Conſulatum Valentis, Valentiniani autem iunioris primum, in cuius locum Dorotheus ſuffectus eſt.*

X. c Socr. l. 4. c. 28. EVZOII OBITVS, DOROTHEI ORDINATIO.

IESV CHRISTI
Annus 377.

DAMASI PAP. Annus 11. VALENTIS 14. GRATIANI 11. IMPPP. VALENTIN. 2.

I. QVI ſequitur annus trecenteſimus ſeptuageſimus ſeptimus, Conſulatu Gratiani quarto cum collega Merobaude reperitur Faſtis adſcriptus. Eſt mentio horum Conſulum in ara, quæ vetuſtate corroſa hos habet verſus inferius d, qui leguntur:

d Romæ in ædibus Cælestis ad Aquam virginem apud Smetium pag. 20. n. 4.

GRATIANO. IV. ET MEROBAVDE CONSVLIBVS DEDICAVIT.
ANTIQVA GENEROSE DOMO CVI REGIA VESTÆ
PONTIFICI FELIX SACRATO MILITAT IGNE
IDEM AVGVR TRIPLICIS CVLTOR VENERANDE DIANÆ